

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 91g/2024 și nr. 144g/2024

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 329 alin. (1) din Codul penal
(*obligațiile de serviciu în contextul infracțiunii de neglijență în
serviciu*)

CHIȘINĂU

7 noiembrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dorin Casapu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizările înregistrate la 18 aprilie 2024 și 19 iunie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 7 noiembrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a sintagmei „a obligațiilor de serviciu” din articolul 329 alin. (1) din Codul penal (în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 iunie 2024), ridicate de dl avocat Vasile Nicoară, în interesele dlui Petru Carp, în dosarul nr. 1-353/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, și de dl avocat Alexandru Bot, în interesele dlui Rosian Vasiloii, în dosarul nr. 10-2142/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de dna judecătoare Olga Bejenari de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, și de dl judecător Nicolae Corcea de la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea de obiect a sesizărilor și a motivelor care stau la baza criticilor de neconstituționalitate, Curtea a decis, pe baza articolului 43 din Codul jurisdicției constituționale, conexarea lor într-un singur dosar, atribuindu-i numărul 91g/2024.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiilor principale

Dosarul nr. 1-353/2023 (sesizarea nr. 91g/2024)

4. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală de acuzare a dlui Petru Carp de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 329 alin. (2) lit. a) (*neglijența în serviciu*) din Codul penal.

5. În procesul de examinare a cauzei, dl avocat Vasile Nicoară a ridicat, în interesele dlui Petru Carp, excepția de neconstituționalitate a sintagmei „a obligațiilor de serviciu” din articolul 329 alin. (1) din Codul penal (în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 iunie 2024).

6. Printr-o încheiere din 10 aprilie 2024, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Dosarul nr. 10-2142/2023 (sesizarea nr. 144g/2024)

7. La 15 septembrie 2023, prin ordonanța unui procuror, dl Rosian Vasiloï a fost recunoscut în calitate de bănuït de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 329 alin. (2) lit. a) (*neglijența în serviciu*) din Codul penal.

8. Dl avocat Alexandru Bot a formulat, în interesele dlui Rosian Vasiloï, o plângere împotriva ordonanței în fața procurorului ierarhic superior pe baza articolului 299¹ din Codul de procedură penală. Această plângere a fost respinsă printr-o ordonanță.

9. Dl avocat a contestat ambele ordonanțe la judecătorul de instrucție, pe baza articolului 313 din Codul de procedură penală.

10. În cadrul examinării contestației, dl avocat Alexandru Bot a ridicat, în interesele dlui Rosian Vasiloï, excepția de neconstituționalitate a sintagmei „a obligațiilor de serviciu” din articolul 329 alin. (1) din Codul penal (în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 iunie 2024).

11. Printr-o încheiere din 13 iunie 2024, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

13. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 329 Neglijența în serviciu

„(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a **obligațiilor de serviciu** ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni care au provocat:

a) decesul unei persoane;

[...].”

[în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 iunie 2024]

Articolul 329 Neglijența în serviciu

„(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu, prevăzute de lege, ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceleași fapte:

a) săvârșite de către o persoană cu funcție de demnitate publică;

b) care au cauzat daune în proporții deosebit de mari

se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.”

[în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 iunie 2024]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepțiilor de neconstituționalitate

Cu privire la sesizarea nr.91g/2024

14. Autorul sesizării menționează că sintagma „a obligațiilor de serviciu” din norma contestată nu corespunde criteriilor de calitate a legii penale, este imprevizibilă și este expusă într-o formă vagă. Din acest motiv, atât organele de drept care au misiunea de a interpreta și de a aplica legea, cât și destinatarii

legii nu pot anticipa încălcarea căror obligații de serviciu poate atrage răspunderea penală, *i.e.* a obligațiilor prevăzute de lege sau a celor stabilite în fișa postului.

15. În acest sens, autorul sesizării afirmă că subiectele chemate să aplice legea penală raportează latura obiectivă a infracțiunii de neglijență în serviciu la fișa postului, iar în anumite cazuri, elementul material al infracțiunii poate fi stabilit și de persoane juridice de drept privat.

16. Totodată, autorul excepției consideră că sintagma contestată creează premisele unui tratament diferențiat, prin faptul că norma penală de incriminare a neglijenței în serviciu se aplică în același mod în situații diferite, *i.e.* într-un caz elementul material al infracțiunii este configurat de legislator ca efect al adoptării unor norme completatoare și prin care se stabilește cercul obligațiilor de serviciu, și în cazul în care elementul material al infracțiunii este stabilit de către o persoană juridică de drept privat – în fișa postului.

17. De asemenea, autorul sesizării face referire la considerentele Curții din Hotărârea nr. 33 din 7 decembrie 2017, prin care textul „a situației de serviciu” din alineatul (1) al articolului 327 din Codul penal a fost considerat constituțional, în măsura în care se referă la atribuțiile de serviciu acordate prin lege persoanei publice. Astfel, autorul excepției pretinde că textul de lege de la articolul 327 din Codul penal este similar cu textul de lege criticat în prezenta cauză.

18. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 16, 22 și 23 din Constituție.

Cu privire la sesizarea nr.144g/2024

19. Autorul sesizării afirmă că sintagma contestată este neconstituțională în măsura în care ipoteza normei se referă și la alte obligații de serviciu, decât cele acordate de lege.

20. În acest sens, autorul excepției consideră că sintagma contestată are o formulare vagă, motiv pentru care organul de urmărire penală a omis să enumere în actul de acuzare atribuțiile de serviciu speciale și concrete, precum și actul normativ concret (legea), despre care se pretinde că a fost încălcat de persoana bănuită.

21. De asemenea, autorul excepției face referire la considerentele Curții din Hotărârea nr. 33 din 7 decembrie 2017.

22. Totodată, autorul sesizării afirmă că, prin Legea nr. 136 din 6 iunie 2024, textul articolului 329 alin. (1) din Codul penal a fost modificat, astfel încât obligațiile de serviciu avute în vedere în contextul infracțiunii de neglijență în serviciu sunt cele prevăzute de lege.

23. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

24. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

25. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

26. Curtea observă că excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de avocații unor părți în procese. Astfel, sesizările sunt formulate de către subiectele cărora li s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

27. Curtea notează că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă sintagma „a obligațiilor de serviciu” din articolul 329 alin. (1) din Codul penal (în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 iunie 2024). Curtea observă că prevederile articolului 329 alin. (1) din Codul penal au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, dar prin prisma altor critici de neconstituționalitate (a se vedea HCC nr. 24 din 17 octombrie 2019; DCC nr. 43 din 14 mai 2024).

28. Cu privire la aplicabilitatea normei contestate în cauzele în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate, Curtea observă că o excepție de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care persoana este acuzată de neglijență în serviciu (a se vedea § 4 *supra*) și cealaltă excepție de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se contestă, *inter alia*, legalitatea ordonanței procurorului privind recunoașterea persoanei în calitate de bănuț privind fapta de neglijență în serviciu (a se vedea §§ 7-9 *supra*). Astfel, în a doua cauză este pusă în discuție în fața judecătorului de instrucție existența unei „bănuțeli rezonabile” sub aspect juridic (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 39 din 21 decembrie 2021, § 16; DCC nr. 66 din 17 mai 2022, § 20).

29. Totodată, Curtea observă că textul articolului 329 alin. (1) din Codul penal a fost modificat prin Legea nr. 136 din 6 iunie 2024 (a se vedea § 13 *supra*). În jurisprudența sa, Curtea a reținut că, pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată și în privința actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinantă pentru soluționarea cauzei (a se vedea DCC nr. 59 din 22 aprilie 2021, § 19).

30. Prin urmare, Curtea consideră că prevederile contestate ale articolului 329 alin. (1) din Codul penal, în redactarea de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, pot fi avute în vedere de instanțele de judecată la examinarea cauzelor în care au fost ridicate excepțiile de neconstituționalitate.

31. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorilor sesizărilor, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 23 din 28 martie 2024, § 15; DCC nr. 56 din 4 iunie 2024, § 18).

32. Autorii excepțiilor susțin că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 16 (*egalitatea*), 22 (*neretroactivitatea legii*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) din Constituție.

33. Cu privire la aplicabilitatea articolului 16 din Constituție, Curtea menționează că acesta este incident atunci când se demonstrează existența unui tratament diferențiat, precum și în cazul în care tratamentul diferențiat contestat se referă la unul din drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 73 din 6 iulie 2023, § 20).

34. Referitor la pretinsa lipsă de previzibilitate a dispozițiilor contestate, Curtea amintește că prevederile articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție, care garantează principiul legalității incriminării și a pedepsei, nu-i impun legislatorului obligația definirii tuturor termenilor folosiți în cuprinsul normelor de drept penal substanțial (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 135 din 27 septembrie 2022, § 30; DCC nr. 38 din 25 aprilie 2024, § 19).

35. În primul rând, Curtea observă că utilizarea sintagmei „a obligațiilor de serviciu” în contextul infracțiunii de neglijență în serviciu reprezintă un exemplu de tehnică legislativă de reglementare a unei norme de trimitere. Cu alte cuvinte, prevederea penală în cauză a fost formulată de legislator în termeni generali și abstracți pentru a fi completată cu un conținut juridic precis din diferite dispoziții legale.

36. În acest sens, Curtea Europeană a reținut că utilizarea tehnicii „trimiterii generale” menționate mai sus pentru a incrimina actele sau omisiunile nu poate ridica o problemă din perspectiva articolului 7 §1 din Convenție, ca atare (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Saakashvili v. Georgia*, 23 mai 2024, § 145). Citite împreună, prevederea la care se face trimitere și norma de trimitere trebuie să-i permită persoanei vizate să prevadă, dacă este necesar cu ajutorul asistenței juridice corespunzătoare, conduita care îi poate angaja răspunderea penală (a se vedea DCC nr. 13 din 14 martie 2024, § 20).

37. De asemenea, Curtea Europeană a constatat că o lege poate îndeplini totuși condiția previzibilității chiar dacă persoana în cauză trebuie să recurgă la o consiliere juridică adecvată sau prin interpretarea acesteia de către instanțe, pentru a evalua, într-o măsură rezonabilă, consecințele pe care le poate avea o anumită acțiune (a se vedea *Yüksel Yalçinkaya v. Turcia* [MC], 26 septembrie 2023, § 238; *Saakashvili v. Georgia*, 23 mai 2024, § 141).

38. De altfel, Curtea Europeană a menționat că domeniul de aplicare al noțiunii de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de sfera pe care acesta este conceput să o reglementeze și de numărul și statutul celor cărora le este adresat. Este de așteptat că persoanele care desfășoară o activitate profesională, obișnuite să activeze cu un grad ridicat de prudență atunci când își exercită profesia, trebuie să acorde o atenție deosebită la evaluarea riscurilor pe care le implică o astfel de activitate. Poate fi cerută o atenție deosebită din partea deținătorilor de funcții înalte la evaluarea intervenirii răspunderii penale în privința unei conduite (a se vedea *Bavčar v. Slovenia*, 7 septembrie 2023, § 147; *Saakashvili v. Georgia*, 23 mai 2024, § 142).

39. În acest context, Curtea notează că infracțiunea de neglijență în serviciu face parte din infracțiunile contra bunei desfășurări a activității în sfera publică și, prin urmare, subiectul infracțiunii de neglijență în serviciu are o calitate specială, *i.e.* calitatea de persoană publică în sensul articolului 123 din Codul penal.

40. Curtea observă că în legislația națională obligațiile de serviciu ale persoanelor publice sunt reglementate în legi generale sau speciale, care, în anumite situații, delegă prerogativa de reglementare a obligațiilor de serviciu specifice funcției dintr-un domeniu concret prin intermediul unor acte normative care au scopul de a pune în executare aceste legi și care nu pot să contravină acestor legi (a se vedea, de exemplu, articolul 26 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, articolele 5¹ și 12 din Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011 cu privire la Poliția de Frontieră, articolele 11 alin. (4) și 13 din Legea nr. 302 din 21

decembrie 2017 cu privire la Serviciul Vamal, articolul 23 din Legea nr. 158 din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, articolul 26 din Legea nr. 1104 din 6 iunie 2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție etc.).

41. Faptul că în anumite situații obligațiile de serviciu la care se referă prevederile articolului 329 alin. (1) din Codul penal nu sunt reglementate printr-o lege, ci prin acte normative infra-legale, nu reprezintă altceva decât o atribuție normativă acordată de legislator autorităților care dețin competența de a reglementa și stabili conduita persoanelor publice în domenii specifice de activitate (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 98 din 30 septembrie 2019, § 20).

42. Curtea reține că, din moment ce o persoană la momentul accederii într-o funcție publică a acceptat să-și conformeze comportamentul său unor reguli, *i.e.* obligații de serviciu reglementate în legi și acte normative infra-legale, persoana nu poate, din considerente de echitate, să pretindă neaplicarea acestor reguli atunci când îi este angajată răspunderea. Astfel, în sensul Constituției, Curtea reține că ar fi o abordare evident formalistă să se impună ca obligația în discuție să fie pusă în aplicare numai dacă este reglementată prin lege organică (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 98 din 30 septembrie 2019, § 23).

43. În jurisprudența sa Curtea Europeană a înțeles întotdeauna termenul de „lege” utilizat în textul Convenției în accepțiunea sa materială, nu formală. Curtea Europeană a inclus în această noțiune texte cu caracter „infra-legislativ” emise de către autoritățile competente pe baza unei puteri normative delegate (a se vedea *Kafkaris v. Cipru*, [MC], 12 februarie 2008, § 139; *Ólafsson v. Islanda*, 16 martie 2017, § 35; *Unifaun Theatre Productions Limited și alții v. Malta*, 15 mai 2018, § 79; *Norman v. Regatul Unit*, 6 iulie 2021, § 62).

44. Așadar, Curtea consideră că destinatarul legii are suficiente repere legale și poate stabili sensul prevederilor contestate, inclusiv cu ajutorul interpretării acestora de către instanțele judecătorești sau prin recurgerea la consiliere juridică, precum și prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică, pornind de la sensul uzual al sintagmei criticate în concordanță cu esența infracțiunii incriminate.

45. Din această perspectivă, Curtea subliniază că instanțelor de judecată le revine sarcina stabilirii în fiecare caz particular, pe baza circumstanțelor factuale relevante și a probelor administrate, a cercului obligațiilor de serviciu și a legilor care le reglementează, precum și dacă persoana publică acuzată avea îndatorirea de a le îndeplini, iar acțiunile sau inacțiunile sale au atins gradul prejudiciabil al infracțiunii pentru ca să fie încadrate juridic pe baza articolului 329 din Codul penal.

46. Din aceste considerente, Curtea constată că sintagma contestată nu afectează articolul 22 în coroborare cu articolele 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție, din perspectiva argumentelor invocate în sesizări.

47. Pentru că nu s-a constatat incidența unui drept fundamental garantat de Constituție, Curtea reține că nici articolul 16 din Constituție nu este incident.

48. Prin urmare, sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate sunt inadmisibile și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibile* sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate a sintagmei „a obligațiilor de serviciu” din articolul 329 alin. (1) din Codul penal (în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 iunie 2024), ridicate de dl avocat Vasile Nicoară, în interesele dlui Petru Carp, în dosarul nr. 1-353/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, și de dl avocat Alexandru Bot, în interesele dlui Rosian Vasiloii, în dosarul nr. 10-2142/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 7 noiembrie 2024

DCC nr. 141

Dosarul nr. 91g/2024